

Når salgsgenstanden er levende/4 - Mangler ved heste.

Indledning

Denne artikel er nummer fire i rækken af artikler om mangler ved heste. De foregående artikler har omhandlet (1) de forhold og problemstillinger, man skal tage højde for, inden man køber hest, (2) de forhold og punkter, man bør forholde sig til i forbindelse med indgåelse af en købsaftale, samt (3) en gennemgang af, hvad der skal til, for at man i henhold til Købeloven statuerer, at en hest er behæftet med en mangel.

Denne artikel handler om, hvad man som køber kan kræve, hvis en hest lider af en mangel. Køber har i denne situation mulighed for at hæve handlen eller begære et afslag i købesummen, alt afhængig af karakteren af den påviste mangel. I nogle tilfælde vil han også have mulighed for at få erstattet de udgifter, han har afholdt på hesten siden købsdatoen. Hvis manglen imidlertid burde have været opdaget af køber selv eller dennes dyrlæge, kan han ikke påberåbe sig manglen overfor sælger. Efter omstændighederne vil køber i sådanne tilfælde kunne få erstattet sit tab hos dyrlægen.

Nedenfor vil jeg gennemgå disse punkter i større detalje, ligesom jeg vil komme ind på, hvordan retsstillingen er, hvis hesten i mellemtiden er blevet (yderligere) forringet eller er død, inden sælger har taget den retur.

Ophævelse af købsaftalen

Hvis det viser sig, at hesten lider af en mangel, og denne mangel er væsentlig, kan køber hæve købet og kræve sine penge retur mod at udlevere hesten. Det kræver imidlertid, at manglen kan tilbagedateres til, før hesten blev leveret. I køb mellem to private eller mellem to erhvervsdrivende er det køber, der skal bevise, at hesten lider af en mangel, at denne er væsentlig, og at manglen var til stede på leveringstidspunktet. Denne bevisbyrde kan under tiden være svær at løfte, især hvis der er gået nogen tid.

I mange sager sker der det, at køber får leveret hesten, der får lov at vænne sig til de nye omgivelser i ro og mag. Efter nogle uger tager den forsigtige køber hesten med på træk- og skridtture i skoven, på banen og rundt på gården. Langsomt går det op for køber, at hesten nok er lidt stiv i det og ikke takter rent. Måske er det den nye sadel? Måske skulle man prøve en anden og give den lidt massage/kiropraktik og lidt yderligere fred og ro efter disse behandlinger? Smeden kan måske også hjælpe? Ugerne går og lige meget hjælper det. Dyrlæge tilkaldes, og jagten på årsagen til problemerne sættes ind for alvor. Først behandles på staldgangen, det kommer der ikke noget ud af. Så besluttet det at lade hesten yderligere udrede på klinikken. Det kommer den så. Der bliver taget røntgenbilleder, og der findes forandringer i eksempelvis begge forbens kronled. Der bliver stillet en diagnose, og hesten bliver ved med at have problemer. Nu tager køber fat i sælger og forklarer, at der er noget galt med hesten, og at han vil have, at hesten går retur. Det stiller sælger sig helt uforstående overfor. Der har aldrig været problemer i hans ejertid. Køber går til sin dyrlæge og beder om

at få attesteret, at de røntgenologiske erkendelige forandringer viser en lidelse, der kan tilbagedateres til sælgers ejertid. Det kan og må dyrlægen imidlertid ikke, for i henhold til den veterinærfaglige litteratur kan de observerede forandringer ikke tilbagedateres længere end eksempelvis 6 uger. Hele forløbet peger på, at der har været noget galt med hesten hele tiden, men for at køber kan ophæve handlen, skal han bevise det - ikke blot sandsynliggøre det. Det kan derfor ikke kraftigt nok pointeres, at tidsfaktoren i disse sager er ekstremt vigtig for at nå det rigtige resultat.

I forbrugerkøb, det vil sige handler, hvor forbruger køber en hest af en erhvervsdrivende (hestehandler, stuteriejer, større avler etc), er der betydeligt lempeligere krav til købers bevisbyrde. Opdages manglen inden seks måneder fra leveringsdatoen, formodes manglen at have været til stede på dette tidspunkt, medmindre det er helt åbenbart, at skaden er indtrådt efterfølgende. Det er en på mange måder uheldig og uhensigtsmæssig regel, når der er tale om levende salgsgenstande, men der er ikke tvivl om, at denne regel i Købelovens særlige afsnit om forbrugerkøb også gælder for handler med heste.

Afslag i købesummen

Må det lægges til grund at hesten lider af en mangel, der kan tilbagedateres, men som ikke kan karakteriseres som væsentlig, har køber ret til at få et passende afslag i købesummen. Det kan være, at køber opdager, at hesten har en aparte tandstilling eller lignende, der ikke umiddelbart giver anledning til problemer eller ekstra behandling, men som måske kan give problemer på sigt. Under alle omstændigheder vil opdagelsen medføre, at køber ved sit eventuelle videresalg loyalt skal oplyse, at hesten har denne skavank, og at det måske/måske ikke vil indebære problemer på sigt. Det vil normalt indebære, at hestens handelsværdi ikke er på det niveau, som den ville være, hvis hesten havde et normalt tandsæt - og som jo var begge parters forudsætning, da hesten blev handlet mellem køber og sælger. Derfor skal sælger i sådanne situationer refundere køber en del af købesummen, svarende til forskellen mellem prisen på en hest med og uden den nu opdagede skavank.

Køber har valgfrihed

Hvis manglen er væsentlig og køber, jf. gennemgangen heraf ovenfor, har hæveadgang, kan køber vælge imellem at hæve købet *eller* at beholde hesten og kræve et passende afslag i købesummen. Det er købers suveræne afgørelse, hvilken af disse beføjelser, han vil benytte sig af.

Erstatning

En køber, der har ret til at hæve købet, vil ofte stå i en situation, hvor han, selvom han får købesummen retur, har lidt et økonomisk tab i form af udgifter til fodring og pleje af hesten, smed, dyrlægeregninger, transport til og fra dyrlægen mm. Hvorvidt køber kan få disse udgif-

ter dækket af sælger, afhænger af, om sælger er erstatningsansvarlig i købelovens forstand, og hvornår køber berettiget har hævet købet.

Om sælger er pligtig at svare erstatning afhænger af, om hesten på leveringstidspunktet savnede egenskaber, som må anses tilsikrede, eller at manglen efter køkets indgåelse er forårsaget ved sælgerens forsømmelse, eller om sælgeren har handlet svigagtigt. Hvis hesten er solgt som avlshoppe, og hun viser sig at være fuldstændig gold, eller hvis hoppen er solgt som konkurrencehest, og sælger først skal levere hesten efter sommerferien og lader hende gå med hingst resten af sommeren, og hoppen derfor bliver ifolet, eller hvis sælger har fortiet væsentlige oplysninger om hestens unoder eller tegn på sygdom, kan køber kræve erstatning som udgangspunkt for alle de rimelige og sædvanlige udgifter, han har afholdt på hesten siden leveringen, og indtil hesten er returneret til sælger. Det er købers bevisbyrde at bevise, at sælger er erstatningsansvarlig. Hvis køber ikke kan løfte denne bevisbyrde, kan han alligevel få kompenseret en del af sine udgifter, nemlig de rimelige og sædvanlige udgifter, han har afholdt på hesten siden den dag, hvor han berettiget har hævet købet overfor sælger og indtil den dag, hvor sælger afhenter hesten. Fra og med den dag hvor køber har reklameret til sælger, står hesten altså (hos køber) for sælgers regning.

Reklamation

Opdager køber en mangel ved hesten, skal han hurtigt reagere overfor sælger for ikke at miste sin ret til at lade handlen gå tilbage eller få et afslag i købesummen. I køb mellem to private skal køber reklamere overfor sælger "uden ugrundet ophold". I handelskøb skal køber reklamere "straks". I forbrugerkøb er der indrømmet køber en noget længere frist, i det han blot skal reklamere "inden for rimelig tid", og hvor det udtrykkeligt anføres, at reklamation inden for to måneder efter, at manglen er opdaget, anses for at være inden for rimelig tid. For alle parters skyld skal jeg imidlertid opfordre til, at enhver køber, der måtte opdage en mangel, reagerer *omgående* ved at sende sælger en anbefalet skrivelse med oplysning om, hvad der er sket, og hvad køber agter at påberåbe sig i den anledning.

Købers undersøgelsespligt

Som det vil være de fleste bekendt, har køber pligt til at undersøge salgsgenstanden inden købet. Mangler, som ville være opdaget eller burde være opdaget af køber ved en sådan undersøgelse, kan ikke påberåbes overfor sælger, medmindre denne har handlet svigagtigt. Langt de fleste købere allierer sig med en dyrlæge, når en hest skal undersøges, inden endelig aftale indgås med sælger. Hvis dyrlægen i forbindelse med handelsundersøgelsen overser en fejl ved hesten, der efterfølgende afstedkommer problemer, og dyrlægen burde have gjort køber opmærksom på fejlen, er køber afskåret fra at påberåbe sig manglen overfor sælger. Køber har derfor kun mulighed for at søge sit tab dækket ved at søge at rejse krav overfor dyrlægen. Man kan tænke sig en situation, hvor købers dyrlæge overser, at hesten har parallelforskudte forben. Efter at køber har taget hesten i anvendelse, bliver den

halt. Efter en nærmere udredning bliver det konstateret, at haltheden udspringer af hestens anormale benstilling, og at denne benstilling er disponerende for halthed. Køber står nu med en uanvendelig hest, der ikke kan gå retur til sælger, og som en eventuel tegnet uanvendelighedsforsikring ikke vil dække, da der er tale om en lidelse, hvis "anlæg" var til stede ved forsikringens tegning. Juridisk er der tale om, at dyrlægen har pådraget sig et rådgivningsansvar overfor køber, i det dyrlægen har anbefalet en hest til køb, der burde have været kasseret, han har med andre ord rådgivet køber forkert. Som udgangspunkt har køber ret til at få sit fulde tab dækket, det vil sige købesummen for hesten (evt. med fradrag af hestens slagteværdi), opstaldnings- og foderudgifter, smed mm.

Forringet hest retur ?

Når en aftale ophæves, skal hver af parterne som udgangspunkt aflevere det, man har modtaget i samme stand, som man modtog det. Hvis hesten lider af en væsentlig mangel, og køber, jf. ovenfor, har hæveadgang, kan han imidlertid levere hesten retur og kræve pengene tilbage fra sælger, selvom hesten er forringet (yderligere), mens den har været i købers varetægt, blot dette ikke skyldes forhold, som kan bebrejdes køber. Selv om genstanden er gået til grunde eller forandret, kan køberen "hæve købet, såfremt undergangen eller forandringen skyldes en hændelig begivenhed eller genstandens egen beskaffenhed eller foranstaltninger, som udkrævedes til dens undersøgelse, eller som er trufne inden den mangel, der medfører ophævelse af købet, er opdaget eller burde være opdaget." Dette følger af Købelovens § 58. Man har som køber pligt til at drage omsorg for hesten, indtil den bliver afhentet af sælger, men sker der noget med hesten inden dette tidspunkt, og kan dette ikke bebrejdes køber, kan køber forlange købesummen retur, uanset om hesten er intakt eller ej.

Advokat Pernille Skinnerup
Advokaterne Gilleleje Centret

Bragt i Ishesten og Tölt, november 2005